

Liitteet: Ohjeistukset

GreenIN
Cities

KYMP

Sisältö

1.

Lähtötilanne:
datalouhinta

2.

Paikkatieto-
pohjainen
asukasym-
märrys

3.

Kohderyhmän
tarpeet ja
osallistaminen

4.

Loppupää-
telmät ja
liitteet

1.

Datalouhinnan ohjeistukset ja suositukset

Tämän menetelmän tavoitteena on luoda vahva lähtökohta uusille projekteille hyödyntämällä aiempaa tutkimusta ja rakentamalla sen päälle uusia oivalluksia. Toivon mukaan prosessi myös edistää asiantuntijoiden yhteistyötä ja tiedon jakamista Helsingin kaupungilla.

1. Tietolähteiden kokoaminen ja järjestäminen

Aseta selkeät tutkimuskysymykset

Mihin tietoon haluat vastauksia, mihin projekti tähtää

Kerää relevantit tietolähteet

Mieti projektin aihepiirin rajausta ja listaa tärkeimmät hakusanat

Etsi hakusanoilla viimeaikaisia raportteja ja tutkimuksia kaupungin arkistoista, verkkosivuilta ja aiemmista projekteista

Tunnista keskeisiä asiantuntijoita, joiden avulla voit tunnistaa lisää osuvia tietolähteitä (esim. haastattelut/tietopyynnöt)

Esikäsitle aineisto

Luo kansio tietoturvalliseen sijaintiin, johon tallennat kaikki löytämäsi tiedostot

Nimeä tiedostot loogisesti (esim. "Liikenne_kehitys_2023.pdf")

Kategorisoi ja priorisoi

Jos tarpeen, ryhmittele raportit aihealueittain (esim. liikenne, ympäristö, asuminen)

Arvioi dokumenttien painoarvo: voit esimerkiksi jaotella tärkeimmät dokumentit yhteen kansioon ja muut toiseen

2. Tietolähteiden analyysi tekoälyllä

Suunnittele ja toteuta

Lue läpi ainakin raporttien alkuperäiset tiivistelmät, jotta hahmotat, mitä tietoa mistäkin aineistosta löytyy

Kirjoita aivan aluksi lista **prompteista** joita aiot käyttää ja mitä dokumenttia/dokumentteja ne koskevat. Hyvin suunniteltu = jo puoliksi tehty

Dokumentti kerrallaan: Kysy tarkkoja kysymyksiä kuhunkin raporttiin liittyen

Useampi dokumentti kerralla: Voit analysoida kerralla kaikki samaan teemaan liittyvät raportit (esim. nuorten tarpeet), tai pyytää tekoälyä tekemään synteesin risteävistä aiheista (nuorten vs. ikääntyneiden näkökulmat)

Lopputuloks: Mieti miten ja kelle aiot esittää tutkimuksen tulokset, ja sen perusteella, mihin muotoon haluat tekoälyn muotoilevan vastauksensa

Tunnista puuttuva tieto

- Aja muutamia erilaisia ja toisiaan täydentäviä prompteja aineistoon ja tee täsmentäviä- ja jatkokysymyksiä.
- Huomioi, onko jossain kriittisessä aiheessa vajetta tiedoissa
- Pyydä tekoälyä etsimään uusia tietolähteitä ja arvioi niiden relevanttius

Koonti

- Lue ajatuksella läpi tekoälyn tekemät tekstit ja viimeistele ne (saatat huomata että niissä voi olla toistoa tai epäjohdonmukaisuuksia)
- Määrittele lopputuloksen muoto: voit laittaa tekoälylle viimeisteleäsi tekstit/materiaalit ja kertoa mihin muotoon haluat sen, esim. Word, tai Power Point –dokumentti

Suosituksia

- Anna konteksti: mitä tarkemmin selität tekoälylle mitä olet tekemässä ja miksi, sitä tarkempaa tietoa se antaa
- Kirjaa ylös käyttämäsi promptit jotta pysyt perillä siitä mitä olet tehnyt, ja voit näin myös kehittää prosessiasi tehokkaammaksi

2. Tietolähteiden analyysi tekoälyllä

Suunnittele ja toteuta

Lue läpi ainakin raporttien alkuperäiset tiivistelmät, jotta hahmotat, mitä tietoa mistäkin aineistosta löytyy

Kirjoita aivan aluksi lista **prompteista** joita aiot käyttää ja mitä dokumenttia/dokumentteja ne koskevat. Hyvin suunniteltu = jo puoliksi tehty

Dokumentti kerrallaan: Kysy tarkkoja kysymyksiä kuhunkin raporttiin liittyen

Useampi dokumentti kerralla: Voit analysoida kerralla kaikki samaan teemaan liittyvät raportit (esim. nuorten tarpeet), tai pyytää tekoälyä tekemään synteesin risteävistä aiheista (nuorten vs. ikääntyneiden näkökulmat)

Lopputuloks: Mieti miten ja kelle aiot esittää tutkimuksen tulokset, ja sen perusteella, mihin muotoon haluat tekoälyn muotoilevan vastauksensa

Tunnista puuttuva tieto

- Aja muutamia erilaisia ja toisiaan täydentäviä prompteja aineistoon ja tee täsmentäviä- ja jatkokysymyksiä.
- Huomioi, onko jossain kriittisessä aiheessa vajetta tiedoissa
- Pyydä tekoälyä etsimään uusia tietolähteitä ja arvioi niiden relevanttius

Koonti

- Lue ajatuksella läpi tekoälyn tekemät tekstit ja viimeistele ne (saatat huomata että niissä voi olla toistoa tai epäjohdonmukaisuuksia)
- Määrittele lopputuloksen muoto: voit laittaa tekoälylle viimeisteleäsi tekstit/materiaalit ja kertoa mihin muotoon haluat sen, esim. Word, tai Power Point –dokumentti

Suosituksia

- Anna konteksti: mitä tarkemmin selität tekoälylle mitä olet tekemässä ja miksi, sitä tarkempaa tietoa se antaa
- Kirjaa ylös käyttämäsi promptit jotta pysyt perillä siitä mitä olet tehnyt, ja voit näin myös kehittää prosessiasi tehokkaammaksi

Hyödyllisiä esimerkkiprompteja

"Etsi viimeisen viiden vuoden aikana julkaistuja tutkimuksia jotka viittaavat *[kohderyhmä/ilmiö/teema/kohdealue]* seuraavalta verkkosivulta *[esim. kaupunkitieto]*. Priorisoi tutkimuksia jotka liittyvät yleisten alueiden suunnitteluun."

"Mitkä tarpeet, haasteet ja mahdollisuudet toistuvat liittämässäni raporteissa? Tiivistä pääkohdat ja laadi ytimekäs yhteenvedo keskeisistä löydöksistä. Näytä lähteet."

"Analysoi liittämäni dokumentti / dokumentit. Kiteytä millaisia toiveita ja tarpeita eri käyttäjäryhmillä *[esim. lapset, ikäihmiset, liikuntarajoitteiset]* on kaupunkiympäristölle? Näytä lähteet."

"Minkä käyttäjäryhmien näkökulmat jäivät huomiotta liittämässäni dokumentissa?"

"Tunnista jatkotutkimuskohteet: Mitkä tiedonpuutteet tai epäselvyydet vaativat tarkempaa selvitystä? Kirjoita jatkotutkimuskysymyksiä."

"Mitkä kaupunginosat tai alueet nousevat esiin raporttien perusteella?"

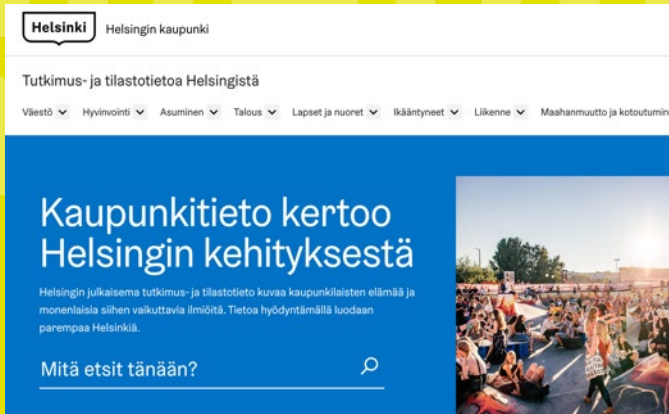
"Luo mustavalkoinen piirakkakaavio seuraavasta tiedosta _____."

"Kiteytä liittämäni teksti bullet point listaksi ja tee siitä:
- power point sivu / word-dokumentti jonka voin ladata tietokoneelleni
- teksti jonka voin kopioida helposti omaan power point-esitykseeni"

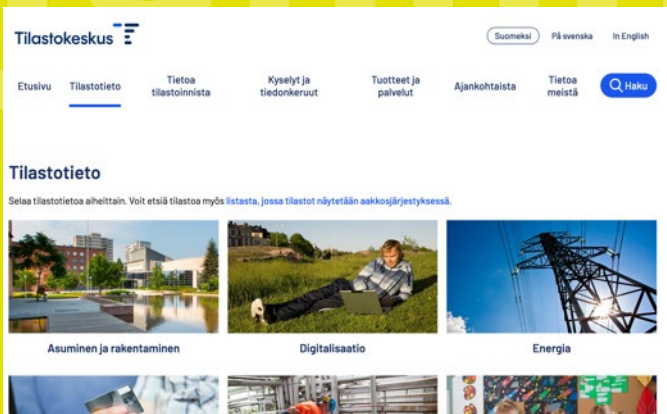
"Ideoi 10 ratkaisua todettuihin haasteisiin seuraavan kohderyhmän *[esim. lapset, ikäihmiset, liikuntarajoitteiset]* näkökulmasta."

"Visualisoi nämä kolme valitsemaani ratkaisua sarjakuvana jossa on pääosassa kohderyhmä X *[esim. lapset, ikäihmiset, liikuntarajoitteiset]*."

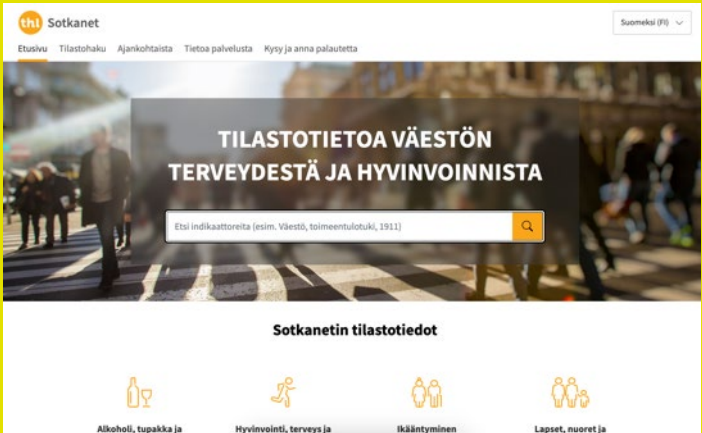
Datan etsiminen: hyödyllisiä yleisiä tietokantoja

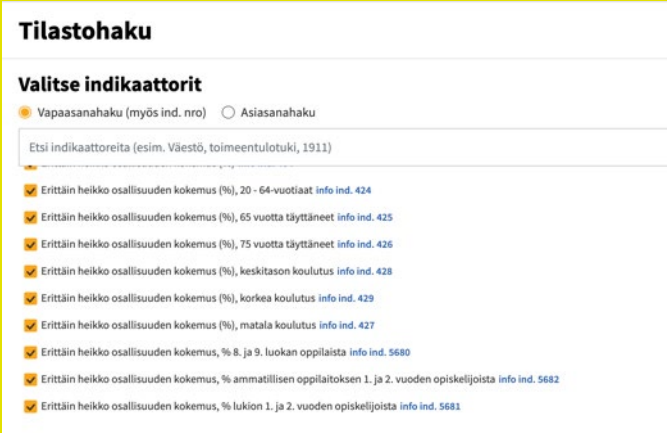
THL:n tietolähteet

Tilastokeskus

THL Sotkanet

THL Sotkanet: huono osaisuuden kokemus

2.

Maptionnaire –kyselyn suunnittelun opit

Maptionnaire-kysely on Helsingin kaupungin käyttämä paikkatietopohjainen verkkokyselyalusta.

Maptionnaire kyselyn suunnittelua tukevaa pohdintaa

- Kysy vain olennaisesta: kaikki ylimääräinen lisää vastaajamäärän alhaisuuden riskiä
- Kyselyn pituus: mitä pidempi ja monimutkaisempi kysely, sitä suurempi keskeyttämisen riski. Käytä avoimia vastauksia harkiten sillä ne voivat valottaa asiaa mielenkiintoisesti, mutta toisaalta vaativat vastaajalta enemmän vaivaa. Monivalintakysymyksiin on nopeinta vastata.
- Varaa riittävästi aikaa Maptionnairen opetteluun ja tekemiseen, bugeja ilmeni jonkin verran ja käyttöliittymä ei ole käyttäjälähtöisin.
- Kielet: tee harkittu päätös siitä millä kielillä tarjoat vastaajille mahdollisuutta vastata, varaa riittävästi aikaa käännöksien tekemiseen.
- Kyselyn jakelu: mieti missä kohderyhmäsi on tavoitettavissa, esim. nuoret sosiaalisessa mediassa, ikääntyneet kasvokkain, tai maahanmuuttajataustaisten tavoittaminen saattaa vaatia verkoston hyödyntämistä. Kontaktointiyhteistyötahoja, esim. nuorisotaloja, järjestöjä jne.
- Testaa: Lähetä kysely tiimin jäsenille testattavaksi
- ”Muu, mikä” tai ”en osaa sanoa”: Suositeltavaa lisätä aina vaihtoehdoksi.
- Pakolliset kysymykset: Valitse harkiten mitkä kysymykset laitetaan pakollisiksi vastata

.

3.

Järjestöhaastattelu ja jalkautuminen

Näillä metodeilla voidaan täydentää ja rikastaa kyselystä saatua dataa, sekä tavoittaa sellaisia ryhmiä jotka eivät tyypillisesti löydä kyselyiden pariin.

Järjestöjen osallistaminen ja jalkautuminen alueelle (etnografinen tutkimusote ja asiantuntijoiden osallistaminen)

- **Asiantuntevaa tietoa on runsaasti tarjolla** Helsingin kaupungin asiantuntijoilla, järjestöjen edustajilla, hanketyöntekijöillä, tutkimuksissa sekä viranomaisilla.
- Tiiviimpi yhteistyö **Helsingin kaupungin ja järjestöjen ja viranomaisten** välillä tehostaisi resurssien käyttöä, vähentäisi päällekkäisiä projekteja ja ehkäisisi osallisuusväsymystä, jota kaupunkilaiset kokevat toistuvien kyselyjen ja harvojen näkyvien muutosten seurauksena. Malmilla osallisuuden kokemus on tällä hetkellä kyselyn mukaan matala.
- Kehittämistyö tehostuisi, jos kaupungin eri **toimialat tekisivät tiiviimpää yhteistyötä yli hallinnollisten rajojen**. Tehottomuutta syntyy, jos alueella toteutetaan useita samankaltaisia hankkeita, mutta ne eivät ole keskenään yhteydessä tai tue toisiaan.
- **Myös Järjestöjen edustajat** korostavat yhteistyön, kumppanuuksien ja jatkuvuuden merkitystä vaikuttavuuden ja resurssitehokkuuden kannalta. Hankkeissa tulisi verkostoitua, jakaa kokemuksia ja vahvistaa yhteistä vaikuttavuutta. Julkisten tilojen kehittämisen tulisi perustua selkeään strategiseen tahtotilaan: kenelle tilat kuuluvat ja kenellä on oikeus olla niissä?
- Tämän projektin perusteella kokemukset vaihtelevat – osa kokee päihteidenkäyttäjien hallitsevan tilaa, kun taas päihteidenkäyttäjät itse kokevat olevansa ei-toivottuja.
- .

Jalkautumisen suunnittelua ja toteuttamista tukevaa pohdintaa

- Haavoittuvassa asemassa olevien kohtaamisessa vaaditaan tutkijalta herkkyyttä, läsnäoloa ja kykyä rakentaa luottamuksellinen ilmapiiri, jossa haavoittuvassa asemassa oleva kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja kunnioitetuksi. Lisäksi hänen tulee hallita eettiset periaatteet, suojata osallistujien yksityisyys ja tunnistaa omat ennakko-oletuksensa.
- **Hyödynnä alueen asiantuntijoita ja erikoisosaajia:** Sekä Helsingin kaupungin organisaation sisältä, että mahdollisilta yhteistyökumppaneilta kuten järjestöiltä.
- Kaupungin asiantuntijoita mm: Nuorisotyöntekijät, Jalkautuvan aikuissosiaalityöntekijät, Osallisuusasiantuntijat
- Nuorten osallistamisessa Huomioi tiukat GDPR –säännökset ja toimi aina muutenkin minimiperiaatteen mukaan henkilötietojen keräämisen suhteen.
- Jätä tilaa tutkimussuunnitelmaan ja toimi vain temaattisen tai, puolistrukturoidun haastattelurungon kanssa. Havainnoiva ote on toimivampi ja mahdollistaa tarttumisen ihmisiltä tilanteessa spontaanisti nouseviin asioihin. **On palkitsevaa ymmärtää, mitä ei ole osannut kysyä ja tärkeää siksi jättää tilaa spontaaniudelle ja havainnoinnille jalkautumisen toteutuksessa.**
- Asiantuntijat auttavat ja mahdollistavat suoran kontaktin saamisen esim. haavoittuvassa asemassa oleviin kaupunkilaisiin, kuten päihteidenkäyttäjiin. On hyödyllistä analysoida aineistoa heidän asiantuntemuksensa ja kokemuksensa valossa: mikä on keskeistä, tunnistetaanko syy-seuraussuhteita ja apua siihen, kuinka tulkita vastauksia.
- Ole yhteydessä asiantuntijoihin tulosten tiimoilta. Kuten kaupunkilaisia, myös heitä kiinnostaa työ, johon he ovat olleet osallisia.

